

בס"ד. ש"פ אחרי, מבה"ח אייר, ה'תשכ"ב

(הנחה בלתי מוגה)

ונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר יחדיו כי פי הוי' דיברו, ומבאר על זה אדמו"ר הזקן בלקו"ת² דפי הוי' דיבר הוא הדיבור העליון שעל ידו נתהוו כל הנבראים, כמ"ש³ בדבר הוי' שמים נעשו, והוא כח הפועל שבנפעל, וזהו וראו גו' כי פי הוי' דיבר, שבביאת המשיח יתגלה אשר כל מציאות העולם הוא רק דבר הוי' שמהוה אותו. וצריך להבין אומרו וראו כל בשר, דלכאורה, כיון שגילוי זה הוא השגה רוחנית, ויתירה מזה, השגה אלקית, ה"ז שייך בעיקר לנפש האלקית (להיותה השגה אלקית), וגם להשכל דנפש הבהמית (להיותה השגה רוחנית), אלא שהשגה זו תבוא גם בהגוף. וא"כ הול"ל וראו אפילו כל בשר, היינו שענין זה יהי' מושג היטב בנפש האלקית ובנפש הבהמית עד כדי כך שיהי' מושג גם בהגוף, ומהו אומרו וראו כל בשר, שמזה משמע שעיקר הגילוי יהי' לבשר הגוף הגשמי דוקא.

(ב) **ויובן** בהקדים מ"ש בהמשך דאחרי מות תרמ"ט⁴, בד"ה⁵ כה אמר הוי' בורא השמים גו' יוצר הארץ ועושה גו' לא תהו בראה לשבת יצרה אני הוי' ואין עוד⁶, ומבאר פירוש הפסוק [דלכאורה אינו מובן אומרו יוצר הארץ, וכן לשבת יצרה, הרי גמר בריאת הארץ הוא (לא רק באופן של יצירה אלא גם באופן של) עשי', וא"כ, למה אומר יוצר הארץ (ורק מוסיף ומסיים ועושה), לשבת יצרה, לשון יצירה דוקא, ולא עושה הארץ, לשבת עשאה. וכן אינו מובן הקשר והשייכות לסיום הפסוק אני הוי' ואין עוד], שעיקר הבריאה הוא לשבת יצרה, ומי הוא היושב בה הוא אני הוי' אין עוד, דנתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים⁷, וזהו לשבת יצרה שיומשך גילוי אלקות למטה. והיינו, שכוונת הבריאה היא להיות אני הוי' אין עוד באופן של התיישבות

(1) ישעי' מ, ה.
 (2) סד"ה והניף (צו יח, א"ב).
 (3) תהלים לג, ו.
 (4) יצא לאור בקונטרס בפ"ע — י"א ניסן שנה זו (תשכ"ב). ונדפס אח"כ בסה"מ
 תרמ"ט ע' רלג ואילך.
 (5) שם ע' רמא ואילך.
 (6) ישעי' מה, יח.
 (7) ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טז. ב"ר ספ"ג. במדב"ר פ"ג, ו. תניא רפ"ו. ובכ"מ.

(לשבת) בתחתונים. וענין זה מתחיל ע"י קישור האורות בכלים, שזהו אומרו יוצר הארץ, לשבת יצרה, דיוצר ויצרה הוא מלשון אסירה וקשירה⁸, והיינו, קשירת האורות שיתיישבו בהכלים דוקא, שהרי אורות וכלים מצד עצמם הם ב' הפכים, שהאור טבעו להסתלק למעלה, והכלי טבעה בירידה, להוריד השפע ולהגבילה, ולכן צ"ל קישור האורות בכלים (שזהו"ע יוצר גו' יצרה). ומזה נמשך בכל הבריאה עד לאדם למטה, שיש בו דוגמת קישור אורות וכלים, שהרי באדם יש גוף ונפש, ובנפש גופא יש נפש האלקית ונפש הבהמית, שהם הפכים זמ"ז, דרוח האדם העולה למעלה ורוח הבהמה היורדת למטה⁹, ואעפ"כ מתקשרים יחד, ועי"ז נעשית תכלית הבריאה שהיא עבודת האדם בקיום התומ"צ, כמ"ש¹⁰ אנכי עשיתי ארץ ואדם עלי' בראתי, דזה שעשיתי ארץ הוא בשביל האדם, ובריאת האדם היא בשביל בראתי בגימטריא תרי"ג¹¹, שע"י קיום המצוות נעשית דירה לו ית' בתחתונים. ומבאר בהמאמר, שקישור ב' דברים הפכים הוא מצד רוחב הכלים, וכמשל התינוק שאינו יכול לקבל דבר נגד רצונו, שזהו מפני קוטן כלי מוחו, משא"כ הגדול יכול לסבול כמה הפכים בנושא אחד, כמו להתכעס על האיש המיצר לו וגם לעשות עמו חסד, ע"ד שמצינו בהנהגה שלמעלה באשר משפטו שם פעלו (במקום שדנים את האדם שם מזכירין פועל צדקותיו)¹², שזהו מצד רוחב הכלי. ומקשה על זה, שרוחב הכלים אינו אלא טעם לסיבת הסבלנות שיוכל הכלי לסבול ב' הפכים, אבל עדיין צריך להבין איך יתאחדו ויתקשרו ב' ההפכים יחדיו. ומבאר ע"פ מאמר הרב המגיד¹³ בפירוש דרשת חז"ל¹⁴ עה"פ¹⁵ עושה שלום במרומיו, מיכאל שר של שלג וגבריא אל שר של אש ואינם מכבים זה את זה, שזהו מצד גילוי אור שלמעלה משניהם. ועד"מ ב' שרים המנגדים זה לזה, שכשעומדים לפני המלך מתבטלים ממציותם ומדברים יחד בענין אחד כמו שלא היו מנגדים לעולם. ועד"ז יובן ג"כ בענין האורות וכלים, שעם היותם הפכים זמ"ז, הנה כאשר מאיר אור שלמעלה משניהם, אזי מתבטלים ממציותם ומתקשרים יחד. אמנם, גם ביאור זה אינו מספיק, שהרי הגילוי אור שלמעלה משניהם פועל רק

(לר"ה מפאריטש) לך לד, ג. ועוד. וראה תניא
אגה"ק סי"ב. מאמרי אדה"ז על פרשיות
התורה ח"ב ע' תרמה ואילך.
14) ראה במדב"ר פי"ב, ח. שהש"ר פ"ג,
יא. תנחומא ויגש ו.
15) איוב כה, ב.

8) סה"מ שם ריש ע' רמה.
9) ע"פ קהלת ג, כא.
10) ישע"י מה, יב.
11) מקדש מלך לזהר ח"א רה, ב.
12) יבמות עח, סע"ב (ובפרש"י).
13) ראה לקו"ת תזריע כג, ג. ביאורי הזהר
לארמו"ר האמצעי ר"פ לך (ח, ג). פלח הרמון

שמתבטלים ממציאותם ומצד הביטול אינם מנגדים זה לזה כו', אבל עדיין אינו מובן, איך יהי' קישור האורות וכלים באופן ששניהם יחד יפעלו ענין אחד וכוונה אחת (ולא רק שיתבטלו ממציאותם ולא ינגדו זל"ז), וכנ"ל שהקישור דאורות וכלים הוא ההתחלה שע"ז נשלמת הכוונה דדירה בתחתונים.

ג) **ויובן** זה מענין הקישור דגוף ונפש כפי שיהי' לעתיד לבוא, בעולם התחי', שאז יהי' שלימות השכר על כללות העבודה דקיום התומ"צ (נוסף על השכר דגן עדן), ועל זה אמרו במשנה¹⁶ כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא, ובלשון הזהר¹⁷ אית להו חולקא בעלמא דאתי, דקאי על תחיית המתים [כדמוכח מהמשך דברי המשנה ואלו שאין להם חלק לעוה"ב האומר אין תחיית המתים מן התורה, ומבואר בגמרא טעם הדבר, הוא כפר בתחיית המתים לפיכך לא יהי' לו חלק בתחיית המתים שכל מדותיו של הקב"ה מדה כנגד מדה], שאז יהי' השכר לנשמות בגופים דוקא. וצריך להבין אומרו כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא, חלק דייקא, דחלק הוא רובע¹⁸, כדאיתא בגמרא¹⁹ האומר פלוני יטול חלק בנכסי נותנים לו רובע, וצריך להבין מהו הענין שבעולם הבא יהי' לכל ישראל בחי' רובע.

ולהבין זה יש להקדים תחילה אופן הקישור דגוף ונפש בעולם הבא, עולם התחי', שלא יהי' כמו שהוא בעוה"ז ע"י אכילה ושתי', כמארז"ל²⁰ לא כעוה"ז עוה"ב, עוה"ב אין בו לא אכילה ולא שתי' כו' אלא צדיקים יושבין כו' ונהנין מזיו השכינה²¹, דהנה, הרמב"ם²² מפרש שמארז"ל זה קאי על עולם הנשמות (בלא גופים), אבל כבר השיב עליו הרמב"ן²³ שאם כדבריו כן הוא, א"כ מה חידוש השמיענו הגמרא, וכי אפשר לנפש בלי גוף אכילה וכו', אלא מסיק שקאי על זמן תחיית המתים

רמו. תרפ"ט ס"ע 167.

(20) ברכות יז, א.

(21) בכל הבא לקמן — ראה המשך וככה תרל"ז פפ"ח ואילך (סה"מ תרל"ז ח"ב ע' תרטז ואילך). ד"ה ונגלה כבוד הוי' תרח"ץ (סה"מ תרח"ץ ס"ע ריג ואילך).

(22) הל' תשובה פ"ח ה"ב. פירוש

המשניות להרמב"ם סנהדרין שם.

(23) בשער הגמול (ע' שח ואילך — בהוצאת שאוועל).

16) סנהדרין ר"פ חלק (צ, א). — שאומרים לפני פרקי אבות שמתחילים לומר ביום השי"ק זה.

17) ח"א נט, ריש ע"ב. נתבאר באוה"ת נח נד, סע"א ואילך. ביאוה"ז להצ"צ ח"א ע' יב ואילך.

18) ראה אוה"ת נח שם.

19) ב"ב סג, א. שו"ע חו"מ סרנ"ג סכ"ד.

וראה גם אוה"ת בראשית ח"ב תכג, ב ואילך. המשך תרס"ו ס"ע תלג. סה"מ עטר"ת ע'

שיהי' האדם בגוף, ואעפ"כ אין בו לא אכילה כו'. וכן היא הכרעת חכמי האמת בקבלה וחסידות²⁴. והיינו, שבעולם התחי' יתלבשו הנשמות בגופים גשמיים כמו שהיו תחילה בעוה"ז, ואעפ"כ לא יהיו ניזונים מאכילה ושתי', אלא גם הגוף הגשמי יהי' ניזון מזיו השכינה.

וצריך להבין, איך אפשר לגוף גשמי להתקיים בלא אכילה ושתי', אלא להיות ניזון מזיו השכינה. דהנה, מציאות הגוף הוא באופן של ירידה ופחיתות לגבי הנשמה, ולכן ה"ה מעלים ומסתיר ומונע השגת מהות האלקות, ועד כדי כך, שאפילו אלי' הנביא שעלה בגופו בסערה השמימה²⁵, ומבואר בזה²⁶ שלהיותו בעיבור י"ב חודש נזדכך גופו בתכלית הזיכוך עד שהי' יכול לעלות השמימה, הנה עלייתו היתה רק עד בחי' רוח שהוא בעולם היצירה²⁷. וגם משה רבינו שבעלייתו להר ארבעים יום וארבעים לילה, לחם לא אכל ומים לא שתה²⁸, והי' ניזון מזיו השכינה, הנה אף שהי' גופו של משה גוף קדוש, וכמ"ש²⁹ ותרא אותו כי טוב הוא, כשנולד נתמלא הבית כולו אורה, ועלייתו למעלה הי' ע"י ציווי ונתינת כח למעלה, כמ"ש³⁰ ואל משה אמר עלה אל ה', הרי, נוסף לכך שהצטער מזה שלא אכל ושתה³¹, איתא בספרים³² שהניח גופו בעולם היצירה ועלה לקבל את התורה, והיינו, שמציאות הגוף (גם גופו של משה רבינו) הי' מניעה לקבלת התורה. וכן מוכח מכללות הענין דגן עדן שהוא לנשמות בלא גופים דוקא, שזהו מצד עוצם מעלת הגילוי דג"ע שאינו יכול לסבול מציאות של גוף גשמי, אפילו כמו שהוא לאחר המירוק ברור וזיכוך, לישכוח³³ חיזו דהאי עלמא וכו', הנה גם אז אין הג"ע יכול לסבול. ועפ"ז צריך להבין איך יתכן שהגילוי דעוה"ב בעולם התחי' יהי' לנשמות בגופים דוקא, עם היותו למעלה במדריגה באין ערוך מהגילוי דג"ע, שלכן, גם האבות ומשה רבינו שיושבים כבר בג"ע יותר מג' אלפים שנה, יצטרכו להתלבש בגופים בכדי לקבל את הגילוי היותר נעלה דעולם

(24) לקו"ת צו טו, ג. שבת שובה סה, סע"ד. סהמ"צ להצ"צ יד, ב. סה"מ תרל"ה ח"ב ע' שיו. וראה אג"ק ח"א ע' עו הערה 23. וש"נ.

(25) מלכים"ב ב, יא.

(26) ראה גם אוה"ת נח שם סד, ב ואילך. ביאוה"ז להצ"צ שם ע' כב ואילך.

(27) ראה פרדס שער כד פי"ד. וראה גם זהר ח"א רט, א. שו"ת חתם סופר ח"ו סצ"ח.

(28) תשא לד, כת.

(29) שמות ב, ב ובפרש"י.

(30) משפטים כד, א.

(31) שמור"ר פמ"ז, ז.

(32) כ"ה בהמשך וככה וסה"מ תרח"ץ שם.

(33) ראה זח"א רא, א. תו"א מקץ לא, א. ובכ"מ.

הבא. ובפרטיות יותר צריך להבין בזה כמה פרטים. הא', מהו יתרון מעלת הגוף שבו דוקא יהי' הגילוי היותר נעלה דעולם הבא, שמזה משמע שהנשמה לבדה בלא הגוף (כמו שהיא בג"ע) איננה יכולה לקבל גילוי זה, כי אם ע"י התלבשותה בגוף דוקא. הב', איך אפשר שהגוף יוכל לקבל הגילוי היותר נעלה דעוה"ב, דלכאורה, כיון שאין הגוף יכול לקבל הגילוי דגן עדן, הרי מכ"ש שאינו יכול לקבל הגילוי דעוה"ב שהוא נעלה יותר באין ערוך מהגילוי דג"ע. והג', איך אפשר להיות קיום הגוף בלא אמצעות אכילה ושתי'.

ד) **ויובן** בהקדים כללות החילוק שבין גוף ונפש כמו שהוא (לא רק באדם, אלא גם) בכל הנבראים שכלולים מגוף ונפש (ועד שגם במין הדומם יש נפש וגוף). והענין בזה, ששרש הנפשות של כל הנבראים הוא מד' חיות המרכבה³⁴, וכמבואר בד"ה יסובבנהו יבוננהו³⁵, ששרש המשכת נפש כל החיות הוא מבחי' פני ארי' אל הימין³⁶, ולכן יש בחיות טבע הזריזות, ומטעם זה נקראים בשם חיות³⁷. ושרש נפש כל הבהמות הוא מפני שור אל השמאל³⁶, ולכן יש בהם מעלת הכח והגבורה, ורב תבואות בכח שור³⁸ (אבל לא מעלת הזריזות). ושרש נפשות העופות הוא מפני נשר. ושרש נפש האדם המדבר הוא מפני אדם שבמרכבה. ושרש נשמות ישראל הוא מבחי' אדם העליון שעל הכסא, והיינו נפש האלקית שהיא מבחי' ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה³⁹, ועז"נ⁴⁰ אדם אתם, אתם קרויין אדם⁴¹, ע"ש אדמה לעליון⁴², לפי שגם למעלה ישנם בחי' רמ"ח איברים דמלכא⁴³, וכנגדם הם רמ"ח איברים שבאדם התחתון, וההתקשרות של האדם התחתון עם האדם העליון היא ע"י התורה שנקראת אדם, כמ"ש⁴⁴ זאת התורה אדם, דכמו שהאדם כלול מרמ"ח אברים ושס"ה גידים, כך התורה כלולה מרמ"ח

39 יחזקאל א, כו.

40 שם לד, לא.

41 יבמות סא, רע"א.

42 ספר עשרה מאמרות מאמר אם כל חי ח"ב סל"ג. שלי"ג, א. כ, ב. שא, ב. ובכ"מ.

43 ראה תקו"ז ת"ל (עד, סע"א). תניא רפ"ד ורפכ"ג. ועוד.

44 חוקת יט, יד. וראה זהר ח"ב קיז, ריש ע"ב. ח"ג כט, ב (ברע"מ). סה"מ תשי"א ע' 99. ועוד.

34 ראה טעמי המצוות להרח"ו פ' ויקרא (ד"ה מצות קרבנות). אור החיים עה"ת פרשתנו (אחרי) יז, יד.

35 יצא לאור בקונטרס בפ"ע — תשרי שנה זו (תשכ"ב). ונדפס אח"כ במאמרי אדה"ז תקס"ו ע' שצה.

36 יחזקאל א, יו"ד.

37 ראה אוה"ת דברים ח"ה ע' ב'קלא. ד"ה כי תשא וד"ה אתם נצבים שנה זו (לעיל ס"ע 151 ואילך; תו"מ חל"ד ע' 288).

38 משלי יד, ד.

מ"ע ושס"ה מל"ת. וזהו השרש של נפש האלקית. אבל נפש הבהמית שרשה מבחי' פני שור שבפני אדם.

אמנם כל זה הוא בנוגע לשרש הנפשות, ששרש נפש האלקית הוא מבחי' אדם שעל הכסא, ושרש נפש הבהמית ונפשות הבעלי חיים הם מד' חיות המרכבה, דכיון שהנפשות הם רוחניים, לכן נשתלשלו מבחי' המרכבה העליונה. אבל התהוות גופות הנבראים וגוף האדם אינו יכול להיות בדרך השתלשלות⁴⁵, שהרי אפילו אם יהיו רבבות מדרגות השתלשלות אי אפשר להיות גשמיות מרוחניות, וכמאמר החוקרים⁴⁶ שהובא בחסידות⁴⁷ דהתהוות גשמיות מהרוחניות אין לך בריאה יש מאין גדול מזה, אלא שרש התהוות יש מאין הוא מה שעלה ברצונו הפשוט שיתהוו הנבראים, והוא בחי' או"ס הסוכ"ע, ובא בפועל עי"ז שאיהו וגרמוהי חד⁴⁸ לברוא בהם ועל ידם יש מאין, כיון שמתייחד בהם בחי' איהו, או"ס ב"ה, שהאור הוא כעין המאור, מהותו ועצמותו של המאציל ב"ה שמציאותו הוא מעצמותו ואינו עלול מאיזה עילה שקדמה לו ח"ו, ולכן הוא לבדו בכחו ויכלתו להוות יש מאין ואפס המוחלט, כמבואר באגה"ק⁴⁹. וזהו ג"כ מ"ש⁵⁰ כולם בחכמה עשית, היינו, שכדי להיות ריבוי והתחלקות הנבראים (כולם) נתלבש הרצון העליון בחכמה, שהיא ראשית העשר ספירות שעל ידם נעשה ריבוי והתחלקות הנבראים, ועי"ז עשית, אתה דוקא, היינו, הרצון העליון (ולא החכמה), שהוא הוא העושה את התהוות היש הגשמי בבחי' יש מאין ולא בדרך השתלשלות כו"ו⁵¹. והיינו, שהתהוות היש הוא מבחי' איהו דוקא, אלא שמתלבש בבחי' חיוהי וגרמוהי, דחיוהי הוא בחי' חכמה⁵², וגרמוהי הוא בחי' מדות או מלכות, שעל ידם נעשה ריבוי והתחלקות הנבראים כנ"ל. ונמצא, ששרש הגוף הוא למעלה משרש הנפש, דשרש הנפש דכל הנבראים שהוא בדרך השתלשלות הוא מבחי' ממכ"ע, ושרש הגוף דכל הנבראים שאינו בדרך השתלשלות אלא יש מאין הוא מבחי' סוכ"ע. אמנם, מבחי' סוכ"ע נתהווה רק עצם חומר גוף האדם וגוף הבע"ח וכן גוף הצומח, אבל לא

(48) תקו"ז בהקדמה (ג, ב).

(49) סימן כ (קל, ריש ע"ב).

(50) תהלים קד, כד.

(51) ראה גם ד"ה ביום השמע"צ שבהערה

45.

(52) ראה לקו"ת שה"ש לט, ג. סה"מ

תרנ"ג ע' רכת. תש"ח ע' 161 ובהערה שם.

(45) ראה תו"א צ, ב. ד"ה ביום השמע"צ

תקע"ב (נדפס באוה"ת שמע"צ ע' א'תשפב).

ד"ה הנ"ל במאמרי אדמו"ר האמצעי דברים

ח"ד ע' א'רפה ואילך.

(46) ראה עיקרים מאמר א פכ"ג. מאמר ד

פ"ג.

(47) לקו"ת ראה כ, ד. ועוד.

מה שהגוף משתנה מקטנות לגדלות, כי הגידול מקטנות לגדלות אינו באופן של התחדשות יש מאין, ונעשה ע"י נפש הצומחת שהיא מבחי' המזל שברקיע, כמאמר רז"ל⁵³ (שהובא באגה"ק הנ"ל⁵⁴) אין לך עשב למטה שאין לו מזל למעלה המכה בו ואומר לו גדל, והיינו, שגידול הגוף הוא מבחי' ממכ"ע, ורק התהוות עצם חומר הגוף יש מאין הוא מבחי' סוכ"ע.

(ה) **והנה** כיון שהגוף והנפש יש לכל אחד שרש בפ"ע, שהנפש שרשה מבחי' ממכ"ע, והגוף שרשו מבחי' סוכ"ע, הנה כדי להיות חיבור הנפש עם הגוף, צריך להיות איזה ענין שיקשרם יחד, שזהו"ע מפליא לעשות שמקשר רוחניות עם גשמיות (כמ"ש הרמ"א⁵⁵). וזהו פעולת האכילה ושתי', שעל ידם תתחבר הנפש להחיות את הגוף, שהרי אם לא יאכל יום או יומיים יחלשו כחותיו, ועד שברכות הזמן דהעדר אכילה ושתי' תפרד הנפש מן הגוף לגמרי, ורק ע"י אכילה ושתי' תתחבר הנפש להחיות את הגוף. והנה, צורך האדם במזון בשביל חיבור הנפש עם הגוף עיקרו הוא בשביל חיות הגוף, שהרי חיות הנפש ישנו גם כשאינה מקושרת בגוף, וכמו שגם קודם שירדה הנשמה למטה כתיב בה חי הוי' אלקי ישראל אשר עמדת לפניו⁵⁶, שעומדת באהבה ויראה, וזהו החיות שלה כו', וכן בצאת הנפש מהגוף ה"ה חי' בג"ע ומתענגת מזיו תורתה ועבודתה כו', וא"כ, עיקר המאכל הוא בשביל הגוף. והענין בזה, כמשנת"ל (ס"ד) ששרש התהוות הגוף דכל הנבראים (גם גוף הבע"ח וגוף הצומח) הוא מבחי' סוכ"ע, וזהו שעיקר המאכל הוא בשביל הגוף, כיון שגם התהוות גוף המאכל (ממין החי והצומח) הוא מבחי' הסוכ"ע, כמו גוף האדם. וזהו גם מה שהחיות שע"י המאכל הוא מגוף המאכל ולא מהחיות שבו, וכמו באכילת בשר, שדוקא לאחר שנשחטה הבהמה וניטל חיותה אזי ניזון האדם מגוף בשר הבהמה, וכן בצומח, שדוקא לאחר שנתלש ממקום גידולו ונפסק חיותו, והאדם לועסו בשיניו, אזי ניזון האדם ממנו. וטעם הדבר, כמשנת"ל (ס"ד) שגידול הגוף מקטנות לגדלות הוא מבחי' ממכ"ע, ורק עצם חומר הגוף שרשו מבחי' סוכ"ע, ולכן דוקא כשנפסק חיותו, שאז אין בו מבחי' ממכ"ע, ונשאר רק עצם חומר הגוף שהוא מבחי' סוכ"ע, אזי בכחו להחיות את גוף האדם.

אחרי מות תרמ"ט הנ"ל בתחלתו (סה"מ תרמ"ט ס"ע רלג).

(56) מלכ"ס יז, א.

(53) ראה ב"ר פ"י, ו.

(54) קלב, ריש ע"א.

(55) שו"ע או"ח סי' ס"א. — ראה ד"ה

ועפ"ז צריך לומר, דאף שגם גוף האדם הוא מבחי' סוכ"ע, מ"מ, יש יתרון בגוף המאכל לגבי גוף האדם, שהוא מבחי' נעלית יותר בסוכ"ע גופא, ולכן בכח המאכל להחיות את גוף האדם עי"ז שפועל קישור הנפש בגוף. ויובן ע"פ מ"ש⁵⁷ כי לא על הלחם לבדו יחי' האדם כי על כל מוצא פי הוי' יחי' האדם, ומבואר בלקו"ת להאריז"ל⁵⁸ שקאי על המוצא פי הוי' שבמאכל, שהוא המחי' את האדם. ולכאורה אינו מובן⁵⁹, למה צריך האדם להיות ניזון מהמוצא פי הוי' שבמאכל דוקא, ולא מספיק המוצא פי הוי' שבמאמר נעשה אדם⁶⁰. אך הענין הוא, ששרש המאכל הוא גבוה יותר משרש האדם, דשרש האדם הוא מבחי' התיקון, ושרש המאכל הוא מבחי' התהו שקדם לתיקון, ולכן מחי' המאכל את האדם. והענין בזה, דמעלת שרש המאכל הוא בהסתר פנים, שזוהו מה שנפל בשבירת הכלים כו', וגם ענין זה ששרש הגוף הוא מבחי' הסוכ"ע הוא בבחי' העלם, ולכן עיקר המשכתו הוא למטה מטה ביותר, והיינו, שבחי' דצ"ח שלמטה מהאדם, שרשו מבחי' נעלית יותר בבחי' סוכ"ע גופא, דכל הגבוה יותר יורד למטה יותר. ולכן צריך האדם לקבל חיותו מדצ"ח דוקא. וכן הוא הסדר בכללות הדצ"ח, שכל אחד מהם אינו צריך לבחי' שלמעלה ממנו (שהדומם אינו צריך לצומח, הצומח אינו צריך לחי' והחי אינו צריך למדבר), אלא אדרבה, שהצומח מקבל מהדומם, החי מהצומח, והאדם מצומח וחי. וכל זה הוא מצד בחי' הסוכ"ע שהמשכתו בהעלם בהתחתון דוקא.

(1) **אמנם** כל זה הוא רק עכשיו, שהמשכת בחי' הסוכ"ע היא בהעלם והסתר פנים, ואי אפשר שהגוף יקבל מבחי' הסוכ"ע כי אם על ידי התלבשותו בהעלם בלבוש גס דדצ"ח. אבל לעתיד לבוא שיאיר בחי' הסוכ"ע בגילוי, ללא הסתר פנים כלל, אזי יחי' הגוף מבחי' הסוכ"ע בלי אמצעות לבושי דצ"ח. והענין בזה, דהנה לעתיד לבוא כתיב⁶¹ מלאה הארץ דעה את הוי', דארץ כולל כל הנבראים, כמאמר⁶² הכל הי' מן העפר אפילו גלגל החמה, הנה הארץ הגשמית עם כל הנבראים הגשמיים שהיו מן העפר, יהי' בהם דעה להיות את הוי', ע"ד את הטפל⁶³, היינו, להיות טפל ובטל להוי', שהוא הביטול דדעת עליון שמצד גילוי בחי' סוכ"ע.

(60) בראשית א, כו.

(61) ישעי' יא, ט.

(62) קהלת ג, כ ובקה"ר שם.

(63) ב"ק מא, ב.

(57) עקב ח, ג.

(58) עה"פ.

(59) ראה לקו"ת צו יג, סע"ב ואילך.

ובכ"מ.

וכידוע⁶⁴ הפרש בין יראו מהוי'⁶⁵ ליראו את הוי'⁶⁶, דיראו מהוי' הוא ביטול היש שמצד בחי' ממכ"ע, ויראו את הוי' הוא ביטול במציאות שמצד בחי' הסוכ"ע. ומזה מובן גם הדיוק במ"ש מלאה הארץ דיעה את הוי', שהוא הביטול שמצד בחי' סוכ"ע. וזהו ג"כ מ"ש⁶⁷ ביום ההוא יהי' הוי' אחד ושמו אחד, והענין בזה, דהנה ידוע שיש ב' שמות הוי', כמ"ש⁶⁸ ויקרא הוי' הוי', הוי' דלעילא והוי' דלתתא, הוי' דלתתא הוא מלשון מהוה⁶⁹, והוי' דלעילא הוא מלשון הי' הוה ויהי' כאחד⁷⁰, ועכשיו פסיק טעמא בנייהו⁷¹. והענין בעבודה, שהעבודה מצד הוי' דלעילא הו"ע יחודא עילאה, והעבודה מצד הוי' דלתתא הו"ע יחודא תתאה, והגם שישנה המשכת יחו"ע ביחו"ת, וכידוע⁷² שהקיום דיחודא תתאה הוא ע"י יחו"ע דוקא, אבל מ"מ פסיק טעמא בנייהו, שהארת יחו"ע הוא בעולם. אבל לעתיד לבוא יהי' חיבור יחו"ע ויחו"ת, שהב' שמות דהוי' יהיו הוי' אחד, שהוי' מלשון מהוה, והוי' מלשון הי' הוה ויהי' כאחד, ועד לבחינת הוי' שאין בו פירוש כמ"ש בפרדס⁷³, הנה כל זה יהי' הוי' אחד, שלא יהי' פסיק טעמא בנייהו. ומוסיף בכתוב גם ושמו אחד. והענין בזה, כמאמר רז"ל⁷⁴ לא כעוה"ז עוה"ב, העוה"ז נכתב ביו"ד ה"א ונקרא באל"ף דל"ת, אבל לעולם הבא כולו אחד, נקרא ביו"ד ה"א ונכתב ביו"ד ה"א, והביאור בקצרה הוא, שבעוה"ז יש חילוק בין הכתיב (נכתב) להקרי (נקרא), שנכתב ביו"ד ה"א, שזהו כמו שהוא בתורה ששם מאיר הגילוי דבחי' הוי', ונקרא באל"ף דל"ת, שזהו כמו שנקרא ונתגלה בעולם, ששם לא מאיר שם הוי', כי אם בחינת אד', אדון על כל בריות⁷⁵. ולעתיד לבוא יהי' נקרא כמו שנכתב, שגם בעולם יהי' גילוי בחינת שם הוי'. וזהו ושמו אחד, דשמו הו"ע נקרא (שנקרא בשם), שהוא הגילוי בעולם, הנה לעתיד יהי' גם ושמו אחד, שגם הגילוי בעולם יהי' אחד, כמו הוי' אחד, שיאיר בעולם גם בחי' הוי' דלעילא, שהו"ע גילוי אור הסוכ"ע. וכיון שלעתיד לבוא יהי' אור הסוכ"ע בגילוי, לזאת לא יצטרכו לאכילה ושתי', לפי

64 ראה לקו"ת במדבר יג, ב. ובכ"מ.
 65 תהלים לג, ח.
 66 שם לד, יו"ד.
 67 זכרי' יד, ט.
 68 תשא לד, ו.
 69 פרדס שער א (שער עשר ולא תשע)
 70 פ"ט. תניא שעהוה"א רפ"ד.
 71 זרה ח"ג רנו, סע"ב. פרדס שם.
 72 ראה לקו"ת במדבר יג, ב. ובכ"מ.
 73 שער יט (שער שם בן ד') פ"א. וראה
 74 תשי"כ (תו"מ חכ"ח ע' 124 ואילך).
 75 פסחים נ, א.
 76 ב"ר פ"ז, ד.

שהגוף, שכבר יהי' מזוכך לגמרי, יקבל חיותו מבחי' הסוכ"ע שיאיר בגילוי שלא על ידי אמצעות לבושי המאכל. ולא עוד אלא שעיקר הגילוי דלעתיד לבוא יהי' בהגוף דוקא, לפי שהגוף שרשו מבחי' סוכ"ע (כנ"ל), אלא שהנפש תסביר להגוף את הגילוי שמאיר בו מצד שרשו כו'.

(ז) וזהו כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא, דעולם הבא קאי על עולם התחי', שהוא השכר לנשמות בגופים דוקא, והו"ע גילוי אור הסוכ"ע שעיקרו הוא בהגוף ששרשו מבחי' הסוכ"ע. ולכן כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא⁷⁶, דבגן עדן שהגילוי הוא לנשמות בלא גופים, והוא השכר על לימוד התורה, יש בזה כו"כ חילוקים, ובכללות גן עדן התחתון וגן עדן העליון, ולא כולם שייכים לזה, משא"כ הגילוי דעולם הבא, עולם התחי', שעיקרו יהי' בהגוף, והוא השכר על קיום המצוות גשמיים ע"י הגוף, הרי כיון שכל ישראל שייכים לזה, כמארז"ל⁷⁷ שאפילו פושעי ישראל מלאים מצוות כרמון, לכן יהי' גילוי אור הסוכ"ע בעוה"ב בגופות כל ישראל. אלא, להיות שקיום המצוות הוא ע"י הנשמה שהיא הפועלת בהגוף שיקיים את המצוות, לכן תבוא גם הנשמה על שכרה, שתלבש בהגוף בכדי לקבל שכר פעולתה ליהנות מגילוי אור הסוכ"ע שיאיר בהגוף, שהוא השכר על קיום המצוות ע"י הגוף דוקא. ויש להוסיף בזה, ע"פ משנת"ל (ס"ד) בפירוש כולם בחכמה עשית, שעשית (אתה דוקא) היינו, הרצון העליון, ולא החכמה, שהוא הוא העושה את התהוות היש הגשמי, אלא שריבוי והתחלקות הנבראים הוא ע"י ההתלבשות בחכמה. ועד"ז י"ל בנוגע לגילוי בחי' הסוכ"ע בעולם התחי' ע"י קיום התומ"צ, שהעיקר בזה הוא קיום המצוות בגשמיות, וזהו"ע בחכמה עשית, בחכמה קאי על לימוד התורה, ועשית קאי על קיום המצוות. ולהיות שאפילו פושעי ישראל מלאים מצוות כרמון, לכן יש גם להם חלק לעולם הבא.

ומ"ש כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב, חלק דייקא, דחלק הוא רובע (כנ"ל ס"ג), הענין בזה⁷⁸, דהנה, גם בשם הוי' דלעילא שהוא אמיתית בחי' הסוכ"ע, יש בו ד' אותיות. וכן הוא גם סדר ההמשכה

76) ראה גם המשך תער"ב ח"ב ס"ע ואלך). ד"ה להבין ענין תחיית המתים דש"פ אחרי תשמ"ו (תו"מ שם ע' רכא ואלך).
77) חגיגה בסופה. ראה סד"ה כל ישראל אחרי תשל"ג (תו"מ סה"מ אייר ע' ריז

76) ראה גם המשך תער"ב ח"ב ס"ע תשעט ואלך. סה"מ עטר"ת ע' שנא ואלך. הי"ש"ת ע' 44 ואלך. ד"ה כל ישראל דש"פ אחרי תשל"ג (תו"מ סה"מ אייר ע' ריז

בתורה שיש בה ד' מדריגות, וכמ"ש⁷⁸ אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה. וכן גם בסדר ירדת הנשמה יש בה ד' בחינות⁷⁹, טהורה בראתה יצרתה ונפחתה⁸⁰. והנה, הבחי' השייכת להגוף היא הבחינה הרביעית, רובע, בחי' אות ה' אחרונה. וזהו אומרו כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב, שזה שיהיו כל ישראל שוים, שאצל כולם יהי' גילוי בחי' הסוכ"ע מצד קיום המצוות בגשמיות ע"י הגוף, הוא רק בהבחי' הרביעית (רובע שנקרא חלק) שכנגד אות ה' אחרונה, השייכת להגוף, משא"כ בשאר הבחינות שכנשמה שלמעלה מהתלבשות בגוף, שהם כנגד שאר הג' אותיות, יהיו חילוקי דרגות גם לעתיד לבוא. וע"ד מ"ש⁸¹ כי כולם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם, והיינו, שכולם ידעו אותי בשוה, ומ"מ, יהיו גם חילוקי דרגות מקטנם ועד גדולם⁸².

(ח) **ועפ"ז** יובן ענין קישור הנשמה בגוף, שמקושרים יחד ופועלים פעולה אחת, שזהו לפי שהגוף שרשו מבחי' סוכ"ע, וכיון שהנשמה מרגשת את מעלת הגוף, לכן רוצה להתקשר בו, כדי שע"ז תוכל גם היא לקבל מבחי' סוכ"ע. וכמו שהוא בענין אורות וכלים, דשרש הכלים הוא למעלה משרש האורות, אלא שבהכלים עצמם השרש שלהם הוא בהעלם, אבל האור שענינו הוא גילוי, ה"ה מרגיש את מעלת שרש הכלי, והוא המגלה בהכלים השרש שלהם, ולכן רוצה להתקשר בהכלי, כדי שע"ז יקבל גם הוא משרש הכלים. וכשם שבאורות וכלים מתגלה שרש הכלים ע"י האורות דוקא, כן הוא גם בענין נשמה וגוף, שהנשמה תסביר ותגלה בהגוף את גילוי אור הסוכ"ע שהוא שרש הגוף דוקא, והוא השכר של הגוף דוקא, וע"ז שהנשמה תסביר זאת להגוף, תבוא גם הנשמה על שכרה, שגם היא תקבל מהגוף את גילוי אור הסוכ"ע, אבל עיקר הגילוי יהי' בהגוף דוקא. וזהו ונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר דוקא, לפי שעיקר גילוי אור הסוכ"ע יהי' בהגוף דוקא, וממנו תקבל גם הנשמה.

(80) ע"פ ברכת אלקי נשמה.

(81) ירמי' לא, לג.

(82) ראה גם המשך וככה הנ"ל פק"ז.

(78) איוב כח, כו. שמו"ר פ"מ, א. וראה

לה"מ תרנ"ח ע' צג. ובכ"מ.

(79) ראה לקו"ת ר"פ האזינו.